अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन निर्देशिका, २०७३

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति

२०७३/१२/०७

संशोधन

अनलाइन सञ्चार माध्यम सञ्चालन (पहिलो संशोधन) निर्देशिका, २०७४ २०७४/०६/२५

अनलाइन सञ्चार माध्यम सञ्चालन (दोस्रो संशोधन) निर्देशिका, २०७४ २०७४/१०/२९

प्रस्तावना : अनलाइन सञ्चारमाध्यमको दर्ता, नवीकरण र सञ्चालनलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक भएकोले सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा ४५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले यो निर्देशिका जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस निर्देशिकाको नाम “अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन निर्देशिका, २०७३” रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,-

(क) “अनलाइन पत्रकारिता” भन्नाले इन्टरनेटमा आधारित प्रविधिको प्रयोग गरी समाचार, सूचना, विचार, तस्वीर वा श्रव्यदृश्य लगायतका समाचारमूलक वा जानकारीमूलक सामग्रीहरुको उत्पादन, प्रकाशन, प्रसारण वा वितरणको प्रयोजनका लागि समाचार लेखन, सूचना तथा दृश्य सङ्कलन एवम् सम्पादन सम्बन्धी प्राविधिक कार्य सम्झनु पर्छ ।

(ख) “अनलाइन सञ्चारमाध्यम” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना वा दर्ता भई पत्रकारिता र सम्पादकीय सिद्धान्त अङ्गिकार गरी इन्टरनेटको माध्यममा सङ्केत, चिन्ह, अक्षर, आवाज, ग्राफिक्स, गीत, सङ्गीत, भिडियो, एनिमेशन तथा विभिन्न बहुमाध्यम (मल्टिमिडिया) को प्रयोग गरी सन्देशमूलक वा विषयगत विचार, सूचना तथा समाचार, तस्वीर, श्रव्यदृश्यको रुपमा उत्पादन, प्रकाशन, प्रसारण वा वितरण गर्ने विधि, प्रक्रिया र माध्यम सम्झनु पर्छ ।

(ग) “काउन्सिल” भन्नाले प्रेस काउन्सिल सम्झनु पर्छ ।

(घ) “प्रेस रजिष्ट्रार” भन्नाले नेपाल सरकारले तोकेको प्रेस रजिष्ट्रार सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “विभाग” भन्नाले सूचना विभाग सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

३. दर्ता र सञ्चालनः (१) यो निर्देशिका प्रारम्भ भएपछि अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत् अनलाइन पत्रकारिता गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले सञ्चारमाध्यम दर्ताको लागि अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा विभागमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

♣(२) यो निर्देशिका प्रारम्भ हुनु अघि सञ्चालनमा रहेका अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत अनलाइन पत्रकारीता गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले दर्ताको लागि विभागले तोकेको अवधिभित्र अनुसूची -१ बमोजिमको ढाँचामा विभागमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(३) सरकारी वा निजी सबै प्रकारका छापा वा विद्युतीय सञ्चारमाध्यम (रेडियो, टेलिभिजन समेत) ले अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत अनलाइन पत्रकारिता गर्न चाहेमा दर्ताको लागि उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभित्र विभागमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(४) यस निर्देशिका बमोजिम दर्ता नभई अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन गर्न पाइने छैन ।

४. दर्ता प्रक्रिया : अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत अनलाइन पत्रकारिता सञ्चालन गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले दर्ताको लागि दफा ३ बमोजिम दरखास्त दिँदा देहायका कागजात संलग्न गर्नु पर्नेछ :-

(क) संस्था भएमा संस्था दर्ता प्रमाणपत्र, प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको प्रतिलिपि,

(ख) व्यक्ति वा संस्थाको सञ्चालक तथा सम्पादकको नाम, थर, ठेगाना, फोन नम्बर, मोबाईल नम्बर र नागरिकताको प्रतिलिपि,

(ग) व्यक्ति वा संस्थाको स्थायी लेखा नम्बर वा मूल्य अभिबृद्धि कर प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

(घ) संस्था भएमा सञ्चालकले अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत पत्रकारिता सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेको माइन्यूटको प्रतिलिपि, र

(ङ) वेबसाइट डोमेन दर्ता वा नवीकरण गरेको प्रमाणको प्रतिलिपि ।

♣ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

५. दर्ता प्रमाणपत्र : (१) दफा ३ बमोजिम अनलाइन सञ्चारमाध्यम दर्ताको लागि कुनै दरखास्त पर्न आएमा विभागले त्यस्तो दरखास्त उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा दरखास्तको व्यहोरा मनासिब देखेमा विभागले सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थालाई अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा दर्ता प्रमाणपत्र दिनेछ ।

परिच्छेद-३

नवीकरण तथा जनशक्ति सम्बन्धी व्यवस्था

६. नवीकरण : →(१) दफा ५ बमोजिम दर्ता भएका अनलाइन सञ्चारमाध्यमले नेपाल सरकार, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको अवधिभित्र विभागमा नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नवीकरण गराउँदा विभागले तोकेको ढाँचामा अघिल्लो आर्थिक वर्षको कर चुक्ताको प्रमाणपत्र तथा लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको म्यादभित्र नवीकरण नगराउने अनलाइन सञ्चारमाध्यमको सेवा प्रचलित कानून बमोजिम रोक लगाउन सकिनेछ ।

७. जनशक्ति सम्बन्धी व्यवस्था : अनलाइन सञ्चारमाध्यम दर्ता वा नवीकरण गर्दा अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने सम्पादक, पत्रकार, व्यवस्थापक, कर्मचारी र कामदारको तहगत दरबन्दी सहित श्रमजीवी पत्रकार ऐन, २०५१ अनुसार तोकिएको न्यूनतम पारिश्रमिक तथा सेवाका अन्य शर्तहरु लागू भएको विवरण अद्यावधिक गरी विभाग र प्रेस रजिष्ट्रार समक्ष बुझाउनु पर्नेछ ।

८. प्रेस प्रतिनिधि परिचयपत्र : अनलाइन सञ्चारमाध्यममा काम गर्ने पत्रकारले विभागबाट प्रचलित कानून बमोजिम प्रेस प्रतिनिधि परिचयपत्र लिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-४

आचरण सम्बन्धी व्यवस्था

९. विवरण राख्नु पर्ने : अनलाइन सञ्चारमाध्यमले देहायका विवरण आफ्नो वेबसाइटको मुख्यपृष्ठ (होमपेज) मा राख्नु पर्नेछ :-

(क) विभागबाट प्राप्त दर्ता नम्बर, आर्थिक वर्ष, सञ्चालकको नाम, ठेगाना, सम्पर्क फोन नम्बर,

→ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(ख) सञ्चालक, सम्पादक र समाचार प्रमुखको नाम ।

१०. प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न नपाईने : अनलाइन सञ्चारमाध्यममा देहायका सामाग्री प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न पाइने छैनः-

(क) नेपालको संविधान र प्रचलित कानून बमोजिम प्रकाशन वा प्रसारण गर्न नहुने सामाग्री,

(ख) पत्रकार आचारसंहिता विपरीत हुने सामाग्री ।

११. प्रकाशित सामग्रीको जिम्मेवारी रहने: कसैले कुनै सामाग्री आफ्नो अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत प्रकाशन वा प्रसारण गरेमा त्यस्तो सामाग्री प्रति त्यसरी प्रकाशन वा प्रसारण गर्ने अनलाइन सञ्चारमाध्यम पूर्णरुपमा जिम्मेवार हुनेछ ।

१२. सामाग्री सुरक्षित राख्नुपर्ने : अनलाइन सञ्चारमाध्यममा प्रकाशित सामाग्री सुरक्षित राख्नु अनलाइन सञ्चालकको दायित्व हुनेछ ।

१३. त्रुटि सच्याउने : अनलाइन सञ्चारमाध्यमले आफूले प्रकाशन वा प्रसारण गरेको सामाग्रीमा कुनै त्रुटि फेला परेमा त्यस्तो त्रुटि तत्काल सच्याउनु पर्नेछ ।

१४. पत्रकार आचार संहिता पालना गर्नुपर्ने : अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन गर्ने सञ्चालक, सम्पादक र पत्रकारले प्रचलित कानून तथा काउन्सिलद्वारा जारी पत्रकार आचारसंहिता पालना गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था

१५. अभिलेख : (१) यस निर्देशिका बमोजिम दर्ता भएका अनलाइन सञ्चारमाध्यमको अभिलेख काउन्सिलले राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि काउन्सिलले विभागसँग आवश्यक विवरण माग गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम काउन्सिलले माग गरेको विवरण विभागले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१६. अनुगमन तथा निरीक्षण : (१) अनलाइन सञ्चारमाध्यमले प्रचलित कानून र यस निर्देशिकाको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा विभागले अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्नेछ ।

(२) अनलाइन सञ्चारमाध्यमले पत्रकार आचारसंहिता पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा काउन्सिलले अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्नेछ।

(३) विभाग वा काउन्सिलले उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्दा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित अनलाइन सञ्चारमाध्यमका सञ्चालक, सम्पादक, प्रकाशक वा संस्थाको कर्तव्य हुनेछ।

१७. सुविधा नदिइने : कुनै अनलाइन सञ्चारमाध्यमले यस निर्देशिका बमोजिम दर्ता वा नवीकरण नगरेमा वा पत्रकार आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेमा त्यस्तो सञ्चारमाध्यमलाई नेपाल सरकारबाट दिइने सुविधा रोक्न सकिनेछ।

१८. विदेशबाट प्रकाशित अनलाइन न्यूज पोर्टल : (१) विदेशबाट प्रकाशन वा प्रसारण हुने अनलाइन न्यूज पोर्टलमा प्रकाशित वा प्रसारित कुनै सामाग्री दफा १० को खण्ड (क) विपरीत रहेको कुरा कुनै स्रोतबाट जानकारी भएमा त्यस्तो प्रकाशित वा प्रसारित सामाग्रीलाई नेपालभित्र प्रकाशन वा प्रसारण हुन नसक्ने व्यवस्थाको लागि काउन्सिलले सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम काउन्सिलबाट लेखी आएमा सम्बन्धित निकायले त्यस्तो सामाग्रीलाई नेपालभित्र प्रकाशन वा प्रसारण हुन नसक्ने गरी आवश्यक व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-६

विविध

१९. निवेदन दिन सकिने : (१) कुनै अनलाइन सञ्चारमाध्यमबाट प्रकाशित वा प्रसारित सामाग्रीबाट कसैलाई कुनै किसिमको मर्का परेमा वा गुनासो भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले त्यस्तो सामाग्री र सोसँग सम्बन्धित प्रमाण संलग्न राखी काउन्सिलमा निवेदन दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पर्न आएको निवेदन उपर काउन्सिलले आवश्यक छानबिन गर्नेछ। त्यसरी छानबिन गर्दा काउन्सिलले मागेका आवश्यक सूचना सम्बन्धित अनलाइन सञ्चारमाध्यमले उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।

(३) अनलाइन सञ्चारमाध्यममा प्रकाशित वा प्रसारित कुनै समाचार, सूचना वा सामाग्रीबाट मर्का पर्ने पक्षले पठाएको खण्डन सोही अनलाइन सञ्चारमाध्यमले उच्च महत्व दिई यथाशीघ्र प्रकाशन वा प्रसारण गर्नु पर्नेछ।

२०. निःशुल्क सहयोग गर्नुपर्ने : विपद् वा सङ्कटग्रस्त अवस्थामा अनलाइन सञ्चारमाध्यमले नेपाल सरकारबाट जारी हुने सूचना, विज्ञप्ति वा जनचेतनामूलक सामाग्री निःशुल्क प्रकाशन वा प्रसारण गरी सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

२१. जानकारी दिनु पर्ने : यस निर्देशिका बमोजिम दर्ता भएको अनलाइन सञ्चारमाध्यम कुनै कारणले बन्द भएमा वा सञ्चालन हुन नसकेमा त्यसको जानकारी विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

२२. खारेजी र बचाउ : (१) अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन निर्देशिका, २०७३ खारेज गरिएको छ ।

(२) अनलाइन सञ्चारमाध्यम सञ्चालन निर्देशिका, २०७३ बमोजिम भए गरेका काम काम कारबाही यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

नेपाल कानून आयोग

अनूसुची-१

(दफा ३ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

अनलाइन सञ्चारमाध्यम दर्ता गर्नका लागि

दरखास्त

फोटो

श्रीमान् महानिर्देशकज्यू,

सूचना विभाग,

काठमाडौं ।

निम्न विवरणको अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत अनलाइन पत्रकारिता गर्न अनुमतिको लागि निम्न विवरणहरु खुलाई दुई प्रति फोटो र रु १०।- को टिकट टाँसी यो दरखास्त पेश गरेको छु/छौं :-

१. अनलाइन सञ्चारमाध्यम/अनलाइन पत्रिकाको विवरण :

(क) नाम :-

(ख) मेन डोमेन :-

(ग) भाषा :-

२. कार्यालय रहने स्थान :-

३. सञ्चालकहरुको नाम, थर, ठेगाना र सम्पर्क फोन नं. :

४. सम्पादकको नाम, थर, ठेगाना र सम्पर्क फोन नं. :

५. स्थायी लेखा नं. वा मूल्य अभिवृद्धि कर नं. :

६. अन्य विवरण :

दरखास्तवालाको,-

सही :-

नाम, थर :-

ठेगाना :-

सम्पर्क नं. :-

नेपाल कानून आयोग

अनूसुची-२

(दफा ५ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

दर्ता प्रमाणपत्र

फोटो

सि. नं.

दर्ता प्रमाणपत्र नं :

श्री.........................

....

तपाई/तपाईहरुलाई निम्न विवरणको अनलाइन सञ्चारमाध्यम मार्फत अनलाइन पत्रकारिता गर्नको लागि यो प्रमाणपत्र दिइएको छ ।

१. अनलाइन सञ्चारमाध्यमको विवरण :

(क) नाम :-

(ख) डोमेन :-

(ग) भाषा :-

२. कार्यालय रहने स्थान :-

३. सञ्चालकको नाम, थर, ठेगाना, र सम्पर्क फोन नं. :

४. सम्पादकको नाम, थर, ठेगाना, र सम्पर्क फोन नं. :

५. स्थायी लेखा नं. वा मूल्य अभिवृद्धि कर नं. :

६. अन्य विवरण :

प्रमाणपत्र जारी गर्नेको,-

कार्यालयको छाप

सही :-

नाम, थर :-

दर्जा :-

मिति :-

नवीकरण सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	नवीकरण गरेको मिति	नवीकरण कायम रहने मिति	नवीकरण गर्नेको दस्तखत	कैफियत

नेपाल कानून आयोग